

ПРОГРАМОВІ ВИМОГИ

до екзамену «Методика викладання історії і суспільствознавчих предметів» (для студентів спеціальності 014 Середня освіта (Історія))

1. Завдання і мета навчальної дисципліни «Методика викладання історії і суспільствознавчих предметів».
2. Зв'язок історії і суспільствознавчих предметів з іншими дисциплінами.
3. Особливості педагогічного спостереження та педагогічного експерименту.
4. Методи наукового дослідження шкільного навчання.
5. Особистісно-професійні риси учителя історії і суспільствознавчих предметів. Складові частини професіограми вчителя.
6. Гуманістична спрямованість вчителя.
7. Методична робота учителя історії і суспільствознавчих предметів.
8. Сучасні цілі та завдання шкільної історичної і суспільствознавчої освіти в Україні. Предмет, зміст, завдання курсу історії і суспільствознавчих предметів.
9. Суть компетентісно орієнтованого підходу до навчання.
10. Концептуальні основи формування ключових компетенцій учасників навчально-виховного процесу.
11. Формування предметної компетенцій на уроках історії і суспільствознавчих предметів та її складових.
12. Полікультурна і міжкультурна компетентності: шляхи формування.
13. Проектна діяльність як важливий аспект компетентісної освіти.
14. Навчально-методичне забезпечення навчальних предметів.
15. Порівняльна характеристика лінійного та концентричного підходів до структури шкільної історичної освіти.
16. Основні вміння та навички студентів при вивченні курсу. Психологічні аспекти суспільствознавчої освіти.
17. Головні компоненти змісту і структури сучасних шкільних програм і підручників з історії і суспільствознавчих предметів.
18. Особливості національних моделей вивчення історії і суспільствознавчих предметів в країнах Західної Європи.
19. Національні традиції й стереотипи професійної підготовки вчителя.
20. Шкільна громадянська освіта у Чеській та Словацькій республіках.
21. Характерні риси польської методики викладання історії і суспільствознавчих предметів.
22. Сучасна структура та зміст історичної освіти і методична думка в країнах Європи і США.

23. Поняття «форма навчання». Урок як форма навчання історії. Вимоги до сучасного уроку історії.
24. Підходи до класифікації уроків історії.
25. План-конспект уроку. Особливості складання конспекту з історії.
26. Особливості тематичного та поурочного планування курсів. Підготовка вчителя до уроку.
27. Методика проведення різних типів та елементів структури уроку. Способи розподілу навчального часу згідно основних етапів уроків.
28. Аналіз уроку. Переваги та недоліки традиційного уроку.
29. Лекція, семінар, практикум як форми організації навчального процесу у школі. Пізнавальний інтерес учнів до історії. Мотивація інтересу до історії.
30. Проблема вивчення пізнавальних можливостей школярів у методиці навчання історії. Пізнавальні завдання як засіб діагностики і розвитку пізнавальних можливостей учнів у навчанні історії. Особливості пізнавального інтересу учнів до історії і суспільствознавчих предметів.
31. Проблема диференційованого підходу до учнів у навчанні історії і суспільствознавчих предметів.
32. Структура та функції історичних знань. Їх роль в реалізації завдань навчання, виховання та розвитку школярів.
33. Поняття про вміння в методиці навчання історії. Види пізнавальних умінь, що формуються у шкільних курсах історії.
34. Класифікація основних умінь (компетенцій). Хронологічні вміння. Картографічні вміння. Образні вміння. Логічні вміння. Оцінні вміння.
35. Методика формування пізнавальних умінь.
36. Характеристика дидактичної сутності міжпредметних зв'язків. Міжпредметні зв'язки на уроках історії і суспільствознавчих предметів.
37. Характеристика дидактичної сутності внутріпредметних зв'язків. Внутріпредметні зв'язки на уроках історії і суспільствознавчих предметів.
38. Специфіка формування філософських знань. Етапи роботи по формуванню філософських понять. Логічні завдання, їх види. Філософські вміння та навички.
39. Структура викладання основних економічних понять. Критерії розвитку в учнів особистісної готовності до підприємницької діяльності. Ділові ігри при вивченні економічних понять.
40. Створення системи світоглядних ідей, знань про закони суспільного розвитку. Формування світогляду як методична проблема.
41. Використання соціологічних методів дослідження – тестування, інтерв'ю, анкетування, контент-аналізу.

42. Предмет курсу «Громадянська освіта». Концептуальні підходи до змісту громадянської освіти. Місце і роль громадянської освіти в системі освіти України.
43. Формування суспільно значущих компетенцій учнів.
44. Методи викладання громадянської освіти.
45. Толерантність: соціальний, економічний, культурний вимір на уроках суспільствознавства.
46. Емпіричний і теоретичний рівні засвоєння учнями навчального історичного матеріалу.
47. Методика формування критичного і творчого мислення.
48. Проблемне викладання у курсах суспільствознавчих дисциплін.
49. Формування економічних понять на уроках історії.
50. Формування політичного світогляду на уроках історії.
51. Пізнавальна, виховна та розвиваюча роль методів і прийомів у навчальному процесі.
52. До питання про систему методів навчання історії і суспільствознавчих предметів в школі. Методи навчання, класифікація методів.
53. Різноманітні підходи до використання комплексу методів на уроках історії і суспільствознавчих предметів в середніх і старших класах.
54. Використання методу дискусії на уроках історії та суспільствознавчих дисциплін.
55. Прийоми вивчення історичних фактів на емпіричному рівні. Прийоми вивчення історичних фактів на теоретичному рівні.
56. Структура підручників на уроках історії і суспільствознавчих дисциплін.
57. Практика реалізації компетентнісного підходу в сучасних підручниках.
58. Методи наочного навчання історії і суспільствознавчих предметів. Методика роботи з різними видами наочності.
59. Умовно-графічна наочність, її місце і роль у навчанні історії.
60. Використання інтелект-карт.
61. Історична карта, види карт. Методика роботи з історичною картою. Прийоми роботи зі схемами, таблицями, діаграмами.
62. Використання технічних засобів навчання в теорії і практиці викладання історії і суспільствознавчих предметів.
63. Сучасні підходи до використання ІКТ на уроках історії.
64. Основні типи електронних видань. Електронний підручник. Комп'ютерні ігри навчального характеру.
65. Методика використання можливостей Інтернету на уроках історії і суспільствознавства. Розвиток ключових і предметної компетентностей на уроках історії з використанням ІКТ.

- 66.Методика використання джерел на уроках історії і спільствознавства.
- 67.Розвиток самостійності учнів основної школи в процесі формування вмінь працювати з історичними джерелами
- 68.Технологія Троїцького по опрацюванню історичних джерел.
- 69.Інноваційні технології навчання історії і суспільствознавчих предметів.
- 70.Моделювання інтерактивного уроку. Авторські технології Шаталова, Гузика, Троїцького, Баханова ін.
- 71.Використання передового вітчизняного педагогічного досвіду.
- 72.Ігрова технологія моделювання як метод інтеграції знань учнів.
- 73.Суть і мета кооперативного навчання. Методичні принципи і прийоми організації роботи мікрогруп учнів. «Прямі і перехресні» групи. Форми і технології «кооперативного навчання».
- 74.Поняття «дидактична гра». Класифікація дидактичних ігор.
- 75.Методика проведення на уроках історії і суспільствознавчих предметів дидактичних ігор в середніх і старших класах.
- 76.Методика вивчення історичної особистості на уроках історії і суспільствознавчих предметів. Особистісно-орієнтований підхід на уроках історії.
- 77.Функції і форми перевірки результатів навчання історії і суспільствознавчих предметів. Форми самооцінки.
- 78.Як поєднати систему оцінювання навчальних досягнень з компетентнісно-орієнтованим навчанням історії?
- 79.Тестовий контроль.
- 80.Самостійна робота учнів – засіб розвитку пізнавальної активності і творчого мислення.
- 81.Методи стимулювання самостійної навчально-пізнавальної діяльності учнів на уроках історії суспільствознавчих предметів.
- 82.Позакласна та позашкільна робота з історії і суспільствознавчих предметів.
- 83.Олімпіада з історії. МАН.
- 84.Історичні турніри. Історичні вечори.
- 85.Особливості проведення факультативів з історії, правознавства.